

ДО ПРОБЛЕМИ ЗАКРІПЛЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЛОКАЛЬНЕ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ» НА ЗАКОНОДАВЧОМУ РІВНІ

Важливим кроком у рамках удосконалення локально-правового регулювання трудових відносин, є закріплення поняття «локального правового регулювання» на законодавчому рівні. О. М. Момоток відзначає, що відсутність легального визначення поняття «локальних нормативно-правових актів» є суттєвою прогалиною як чинного КЗпП України, так і проекту Трудового кодексу України. Така ситуація на думку автора не сприяє правотворчій роботі і правозастосовній практиці (1). Схожої думки дотримується і С. В. Вишновецька, яка зазначає, що необхідно було б закріпити статтю, в якій би містилось визначення локальних нормативних актів, які часто мають договірну форму, загальні вимоги щодо їх розробки і прийняття, а також співвідношення з іншими нормативно-правовими актами» (2, с. 104).

У цьому контексті держава-сусід, а саме Російська Федерація, зробила крок уперед, адже у ч.1 ст. 8 Трудового кодексу РФ вперше дано легальне визначення локальних нормативних актів. Передбачено, що роботодавці, за виключенням роботодавців – фізичних осіб, які не є індивідуальними підприємцями, приймають локальні нормативні акти, що містять норми трудового права, у межах своєї компетенції відповідно до трудового законодавства та інших нормативних правових актів, що містять норми трудового права, колективними договорами, угодами. У зазначеній статті також передбачається порядок погодження локальних нормативних актів з представницьким органом працівників (при наявності такого представницького органу) (3, с. 308).

Однак деякі спроби українського законодавця у зазначеному напрямку все ж таки було зроблено. Так, у проекті ТК України закріплено статтю «Нормативні акти роботодавця», яка визначає, що у випадках, передбачених законодавством, колективними угодами та колективними договорами, трудові відносини можуть регулюватися нормативними актами роботодавця. Однак, відносно зазначеної статті слушно зазначає М. Шулипа, автор відмічає, що в науці трудового права не застосовується термін нормативні акти роботодавця. Акти, які приймаються на конкретному підприємстві, в установі, організації та регулюють трудові відносини, іменуються локальними нормативно-правовими актами. Тому, на думку вченої, статтю 13 проекту доцільно було б іменувати «Локальні нормативно-правові акти, що містять норми трудового права» і в ній же закріпити визначення зазначеного поняття (3).

Як підсумок зазначеному вище, можемо відмітити, що відсутність легального закріплення локальних правових норм призводить до такої проблеми, як безініціативність уповноважених суб'єктів локальної нормотворчості як щодо видання локальних правових актів, так і щодо їх удосконалення. Саме тому, доцільним є закріпити легальне визначення зазначеного поняття на законодавчому рівні. Крім того, слід зробити чітку класифікацію локальних

нормативних актів. Зазначена пропозиція пов'язана не тільки зі зростаючою значимістю даного виду правового регулювання праці, але і з метою усунення можливого нерозуміння суті цих актів, їх класифікації та місця у системі правового регулювання трудових відносин в Україні. Як слушно зауважує А. М. Качур, «відсутність легального тлумачення поняття локальних правових норм, а також їх класифікації, призводить до того, що суб'єкт локальної нормотворчості може тільки побічно здогадуватися про юридичну силу локальних нормативних актів. Автор підкреслює, що без знань теорії права в цих положеннях досить складно розібратися, хоча трудове законодавство повинно бути доступним в розумінні (4, с. 136).

Завершуючи представлене наукове дослідження вважаємо за доцільне закріпити на законодавчому рівні таке визначення поняття «локальне правове регулювання». Це діяльність уповноважених суб'єктів щодо видання локальних нормативно-правових актів з метою регулювання трудових відносин у певній організації, установі чи на підприємстві. Воно дає можливість роботодавцю (як ключовому суб'єкту локальної нормотворчості) здійснювати регулювання трудових відносин на своєму підприємстві таким чином, щоб якомога ефективніше використовувати всі наявні матеріальні, технічні та трудові ресурси. Локальне правове регулювання трудових відносин має на меті не лише заповнити прогалини та доповнити існуючі норми трудового законодавства України, воно має на меті вирішення соціальних проблем суспільства, адже за допомогою локальних норм можна підвищити (у порівнянні з діючим законодавством України) трудові гарантії працівників шляхом покращення умов праці, системи оплати праці тощо.

Список бібліографічних посилань:

1. Момоток О. М. Локальні нормативно-правові акти та їх місце в системі джерел трудового права / О. М. Момоток, А. В. Шелдагаєва. // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2013_2_10

2. Вишновецька С. В. Проблеми локального правового регулювання в контексті розробки нового Трудового кодексу України / С. В. Вишновецька // Правове регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: проблеми і перспективи розвитку: тези доповідей і наукових повідомлень учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 3-4 жовтня 2014 р.) / за ред. В. В. Жернакова. Х.: Право, 2014. С. 102–106.

3. Шулипа М. Ю. Дія локальних нормативно-правових актів, що містять норми трудового права / М. Ю. Шулипа // Актуальні проблеми держави і права. 2011. Вип.57. С. 305–310.

4. Качур А. Н., Яцышин Д. В., Качур И. А К вопросу о локальном правовом регулировании труда / Инновационная наука // Выпуск № 12-3 2015 г. С. 135-136.